

KWK Kleofas

Zakład górniczy działający głównie na terenie miasta Katowic (dzielnice Śródmieście, Dąb, Załęże, Koszutka, Osiedle Witosa oraz częściowo Osiedle Tysiąclecia). W rejonie byłej kopalni „Kleofas” początki eksploatacji sięgają roku 1792. Druga z kopalń wchodzących w skład KWK „Katowice-Kleofas” utworzona w 1905 r., do 1953 r. nosiła nazwę „Eminencja”, później „Gottwald”. Od 1.01.1974 r. kopalnie „Kleofas” i „Gottwald” połączono w jedno przedsiębiorstwo o nazwie KWK „Gottwald”. Od 1990 r. kopalnia ta nosiła nazwę „Kleofas”. W 1996 r. KWK „Kleofas” i KWK „Katowice” połączono w jedną kopalnię „Katowice-Kleofas”, tworząc dwa ruchy: Ruch I „Kleofas” i Ruch II „Katowice”. W 1999 roku zlikwidowano dawną samodzielną kopalnię „Gottwald”. W 2001 roku zlikwidowano Ruch II „Katowice” a 4 marca 2004 roku podjęto decyzję o zamknięciu, głównie ze względu na duże zagrożenie tąpnięciami, a także z przyczyn ekonomicznych. Wydobycie zakończono w listopadzie 2004 roku

Na obszarze górniczym kopalni eksploatowano pokłady 401, 402, 404, 405, 407, 412, 416 (warstwy rudzkie), 501, 504 i 510 (warstwy siodłowe), 620 (warstwy porębskie) w strefie głębokościowej do ok. 700 m.

Geologia

W budowie geologicznej udział biorą utwory czwartorzędu, trzeciorzędu występującego lokalnie oraz karbonu. Warstwy karbońskie zapadają w kierunku NWW-SEE. Upad warstw jest zmienny; wynosi $4\div 5^\circ$ w części południowej i centralnej, rosnąc w kierunku północnym, gdzie osiąga miejscami około 25° .

Obszar pocięty jest wieloma uskokami dzielącymi je na odrębne bloki tektoniczne, o zrzutach od kilkadziesiąt do 200 metrów.

uskoki o kierunku południkowym:

- uskok Wojciech, o zrzucie $65 \div 140$ m, zrzucający warstwy w kierunku wschodnim,
- uskok Waterloo, o zrzucie $45 \div 50$ m na NE
- uskok Baildoński, o zrzucie od kilku do 50 m w kierunku NE,

- uskoki Baildoński środkowy, we wschodniej części obszaru, o zrzucie do 30 m na NE,
- uskoki Środkowy, przebiegający przez prawie całe złoża, o zrzucie do 60 m, w kierunku zachodnim,
- uskoki Zachodnie (I, II, III) występujące w zachodniej części obszaru, osiągają zrzuty w granicach 10 ÷ 35 m na wschód,
- uskoki Kalina o zrzucie w części północnej około 70 m, w części środkowej rosnącym do około 100 m a w partii „Radoszowy” malejącym do około 40 m; zrzucą one warstwy w kierunku zachodnim,
- uskoki VI i VIII występujące w północnej części złoża, o zrzucie w kierunku północno-wschodnim, wynoszącym 65 m - uskoki VI i 50 m - uskoki VIII,

uskoki o kierunku równoleżnikowym

- uskoki VII przebiegający w północnej części obszaru górniczego; w części wschodniej jest to pojedyncza dyslokacja zrzucająca warstwy na południe, o zrzucie 20÷30 m; w części zachodniej jest to kilka uskoków o zrzutach 10÷40 m,
- uskoki IX występujący w północnej części złoża, zrzucający warstwy na północ; maksymalna wielkość zrzutu wynosi 30 m,
- uskoki Brynowski I występujący w północno-wschodniej części obszaru, o zrzucie w kierunku północno-zachodnim, do 30 m,
- uskoki Brynowski II o przebiegu podobnym jak uskoki Brynowski I, zrzucający warstwy w kierunku południowo-wschodnim,
- uskoki Arkona występujący w południowo-wschodniej części obszaru; zrzucą one warstwy na południowo-wschód ; wielkość jego zrzutu wynosi 10÷28 m,
- uskoki Kłodnicki należący do najważniejszych dyslokacji kształtujących tektonikę GZW; jest to uskoki mioceni lub odnowiony w miocenie zrzucający warstwy na południe. Na dokumentowanym obszarze rozszczepia się on na dwa uskoki: Kłodnicki I i III, przy czym główne znaczenie ma uskoki Kłodnicki I; jego zrzut w obszarze kopalni waha się od 100 do 200 m, uskoki Kłodnicki III osiąga zrzut do 80 m.

Zagrożenia zapadliskowe

Związane z płytka eksploatacją pokładów do głębokości 100m. Występują w części S-E obszaru (dzielnice Załęże i osiedle Witosy) 401, 402, 404, 4,5, 407, 408, oraz w rejonie N (dzielnice Dąb i Koszutka) 412, 416, 501, 504, 510.